

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Інститут журналістики

Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
освітньо-виховної роботи
Корнєєв В. М.
09 _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ
СОЦІАЛЬНОКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА СЕРЕДОВИЩ

для здобувачів освітньо-наукового рівня
доктор філософії

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітньо-наукова програма
вид дисципліни

06 Журналістика
061 Журналістика
третій (освітньо-науковий)
журналістика
вибіркова

Форма навчання	денна/заочна
Навчальний рік	2018/2019
Рік навчання	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: **Корнєєв Віталій Михайлович**, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри соціальних комунікацій

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р.

(підпис, ПІБ, дата)

(*Volodyslava A. M.*) «02» 09 2019 р.

КИЇВ – 2018

Розробник: **Корнєєв Віталій Михайлович**, доктор наук із соціальних комунікацій,
доцент, професор кафедри соціальних комунікацій.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних комунікацій

Ю. В. Бондар (Ю. В. Бондар)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «30» 09 2018 р.

Схвалено науково-методичною комісією Інституту журналістики

Протокол № 1 від «10» 09 2018 року

Голова науково-методичної комісії
Інституту журналістики

А. М. Волобуєва (Волобуєва А. М.)

«10» 09 2018 року

1. Мета дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є підготовка здобувача освітнього рівня доктора філософії до формування та реалізації методології дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ. Ключовими складниками ефективного вивчення дисципліни виступають розуміння природи формування соціальнокомунікаційних систем та середовищ та визначення валідної методології для розкриття специфіки досліджуваних об'єктів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Засвоїти курс «Теорії та історії соціальних комунікацій» або самостійно вивчити теоретичні засади функціонування соціальних комунікацій та історію становлення галузі (факти інституціалізації, ключові дослідники, досліджена проблематика та основні результати наукових студій).

2. Володіти науковою методологією та технологією наукового аналізу, що передбачені 9-м рівнем національної рамки кваліфікації.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Методологія дослідження соціальнокомунікаційних систем та середовищ» входить до циклу вибіркових дисциплін, передбачає поглиблене вивчення природи соціальнокомунікаційних систем та середовищ у методологічному вимірі.

Дисципліна побудована з урахуванням результатів завершених досліджень в межах галузі 27.00.00 «Соціальні комунікації» та на основі кваліфікації тенденцій розвитку сучасного медіасередовища. Методологічна основа курсу визначається прийнятими в галузі підходами до визначення функціональних методів та на основі соціальнокомунікаційного підходу, визначеного єдиним системним кваліфікаційним критерієм для галузевих досліджень.

У межах навчального плану дисципліни передбачено реалізацію низки загальних і фахових компетенцій, а також досягнення таких програмних результатів навчання:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК2. Здатність розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

ПРН1. Встановлювати та обґрунтовувати зв'язок між такими компонентами дослідження, як актуальність (спрямованість на розв'язання комплексної та/або суспільно значущої проблеми), об'єкт, мета, завдання.

ПРН4. Демонструвати здатність використовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі соціально-комунікаційної науково-дослідної діяльності на межі предметних галузей.

ПРН7. Робити висновок про власне дослідження як інноваційний комплексний проект у галузі соціальних комунікацій, що є автономним під час його реалізації.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями вивчення дисципліни є систематизація наукового знання про предметну область комунікаційної діяльності, формування теоретичних та

практичних підходів до методологічного осмислення комунікаційних проблем, розвиток умінь ефективної наукової оцінки комунікаційних явищ та процесів.

Важливим аспектом підготовки є формування критичності та алгоритмів самоаналізу у науково-практичній діяльності майбутнього доктора філософії.

Практичні завдання та самостійна робота спрямовуються на формування ключових практичних результатів роботи, передбачають розвиток умінь актуалізації наукового контенту в умовах сучасного дослідника стану розвитку інформаційного середовища та відповідно до динаміки відображення в інформаційному середовищі явищ та процесів соціальної дійсності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та <u>пороговий</u> критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати історію становлення галузі «Соціальні комунікації» в частині наукової проблематики, яка має зафіксовані наукові результати	Лекції	Тести	10
1.2	Розуміти специфіку добору ключових методологічних основ досліджень та визначати перспективні гіпотези наукового осмислення актуальних наукових проблем	Лекції, самостійна робота	Колоквіум	20
2.1	Вміти планувати та реалізувати дослідження актуальних наукових проблем спеціальностей галузі (методологічний вимір)	Самостійна робота, практичні заняття	Розробка проекту дослідження	15
2.2.	Здійснювати аналіз якості та ефективності наукових досліджень, які вирішують складні наукові проблеми (методологічний вимір)	Самостійна робота	Аналіз авторефератів дисертації доктора наук зі спеціальностей галузі (3 автореф., звіт)	15
2.3.	Визначати потребу наукового обґрунтування технологій для ринку комунікаційних послуг та актуалізувати такі проблеми	Самостійна робота, практичні заняття	Розробка проекту дослідження	15

	<i>у вигляді розробленої і обґрунтованої методології дослідження.</i>			
3.	<i>Формувати презентаційні матеріали з результатами власних досліджень для різних типів аудиторії (насамперед, наука і бізнес)</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Захист проектів</i>	<i>10</i>
4.	<i>Критично оцінювати власні дослідження та наукові праці із уже остаточно зафіксованими результатами, пропонувати шляхи оптимізації наукових і науково-практичних розвідок.</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Звіт</i>	<i>15</i>
	<i>Разом</i>			<i>100%</i>

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1.	1.2.	2.1.	2.2.	2.3.	3	4
Програмні результати навчання (назва)							
<i>ПРН1. Встановлювати та обґрунтовувати зв'язок між такими компонентами дослідження, як актуальність (спрямованість на розв'язання комплексної та/або суспільно значущої проблеми), об'єкт, мета, завдання.</i>			+	+	+		+
<i>ПРН4. Демонструвати здатність використовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі соціально-комунікаційної науково-дослідної діяльності на межі предметних галузей.</i>			+	+	+	+	
<i>ПРН7. Робити висновок про власне дослідження як інноваційний комплексний проект у галузі соціальних комунікацій, що є автономним під час його реалізації.</i>	+	+					+

7. Схема формування оцінки. Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Впродовж семестру студент отримує 60 балів максимум за види робіт, що виконуються під час самостійної роботи, за знання, які здобуваються під час самостійної роботи та лекцій. Семестрова оцінка формується за виконання завдань з такими максимальними балами: 1.1. (10 балів), 1.2. (20 балів), 2.2 (15 балів) і 4 (15 балів). Рекомендований бал допуску до іспити – 36 балів, критично-розрахунковий бал допуску до іспити – 20. Якщо студент за кожне із завдань переліку набрав менше 60%

максимальної позитивної оцінки – це завдання не зараховується, а бали не додаються до інших, отриманих студентом балів.

Іспит проводиться у формі захисту проектів і передбачає нарахування балів за завдання 2.1. (15 балів), 2.3. (15 балів) 3 (10 балів). Підготовка проекту здійснюється студентом самостійно, допускається обговорення та дискусія щодо проекту під час практичних занять та консультацій.

Оскільки самостійна робота при вивченні дисципліни складає 80% часу, критичним є виконання завдань студентом під час самостійної роботи, вивчення програми дисципліни та критеріїв оцінки звітних робіт. Студент, який пропустив більш як 60 % лекційних занять може бути допущеним до іспиту виключно за умови складання колоквиуму (пункт 1.2. результатів навчання) не менш як на 16 балів із 20.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

	ЗМ-1	
	Min. 36 – балів	Max. 60– балів
Тест (1.1.)	6	10
Колоквиум (1.2.)	12	20
Самостійна робота: звіт про аналіз авторефератів (3 авторфе.) (2.2., 3)	18	30
Всього	36	60

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – іспит;

Іспит оцінюється в **40 балів**

	Іспит	
	Min. 24 – бали	Max. 40– балів
Розробка проекту (2.1.)	9	15
Розробка проекту (2.1.)	9	15
Спільна оцінка за презентацію проектів під час іспиту	6	10
Всього	24	40

- умови допуску до підсумкового екзамену:

за виконання навчальної програми (оцінювання аудиторних завдань і самостійної роботи) слухач дисципліни має отримати впродовж семестру не менше 20 балів (рекомендований мінімум складає 36 балів). Успішним вважається складання іспиту не менш як на 24 бали.

За умови недопуску докторанта до іспиту з причин, які уможливають додаткове складання звітних форм роботи – для отримання допуску студент повинен продемонструвати під час допустового колоквиуму знання та проекти, які визначені цією програмою.

Перескладання незадовільної оцінки, яку студент отримав під час іспиту відбувається у формі співбесіди, під час якої докторант зобов'язаний продемонструвати знання докторських

дисертаційних робіт із спеціальностей галузі 27.00.00 – «Соціальні комунікації», які були захищені впродовж 2008-2019 рр. (автор, тема, основні результати).

	Змістовий модуль 1	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2. Організація оцінювання:

Навчальна дисципліна складається з одного модуля, самостійної роботи, що оцінюється в межах модуля, та іспиту.

Оцінювання успішності знань докторанта здійснюється у двох формах: семестрове оцінювання (семінарські заняття, тести, самостійна робота) і підсумкове оцінювання (іспит).

Успішне виконання завдання (тести, семінари, самостійна робота, іспит) – отримання за роботу не менше 60% від максимальної оцінки.

Загальна сума балів – 100 балів (із них семестрове оцінювання – максимум 60 балів, підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Тестові питання (пункт 1.1. результатів навчання) та питання для колоквиуму (пункт 1.2.) визначаються за змістом лекцій.

Теми авторефератів для виконання завдання 2.2. – аналіз методології авторефератів дисертацій, які захищені зі спеціальностей галузі – визначаються лектором для всіх студентів.

Теми проектів наукового (2.1.) та науково-практичного дослідження (2.3.) – розробка методології та алгоритму її реалізації (процедури дослідження), – які виносяться на іспит, як і форма презентації цих проектів (3)обираються і обґрунтовуються студентом самостійно.

Усі семестрові роботи проводяться у письмовій формі. Виняток становить колоквиум (пункт 1.2. результатів навчання). Процедура складання колоквиуму передбачає співбесіду викладача і 2-3 студентів за темами, що визначені змістом колоквиуму.

Роботи, які передбачені пунктом 2.2. результатів навчання подаються на електронну пошту викладача не пізніше як за 2 тижні до завершення семестрового навчання.

Остаточний варіант проектів 2.1. та 2.3., відображений у презентаційній формі 3 подається для оцінювання викладачеві не пізніше як у день консультації.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, практичних занять і самостійної роботи

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практичні	С/Р
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи наукової діяльності в спеціальності «Прикладні соціально-комунікаційні технології»				
1	Тема 1 <i>Історія, теорія та методологія досліджень соціальної комунікації</i>	2		2
2	Тема 2. <i>Поняття соціальнокомунікаційних систем та середовищ</i>	2		4
3	Тема 3. <i>Методологія та процедура дослідження: ключові параметри ефективності дослідника</i>	4	2	4
4	Тема 4. <i>Типові наукові завдання та методологія їх вирішення (на матеріалі захищених докторських дисертацій у галузі «Соціальні комунікації»)</i>	10	2	20
	Проектна робота (самостійно)		Консульт.	С/Р
1.	<i>Розробка методології дослідження конкретних наукових проблем у галузі «Соціальні комунікації»</i>		1	24
2.	<i>Аналіз якості та ефективності наукових досліджень, що вирішують складну наукову проблему (методологічний аспект, 3 автореферати)</i>			18
3.	<i>Наукове обґрунтування технологій для ринку комунікаційних послуг та здійснення такого дослідження</i>		1	24
	ВСЬОГО	18	4/2	96

Загальний обсяг – 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Практичні – 4 год.

Консультації - 2 год.

Самостійна робота – 96 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні: (Базові)

1. Іванов В.Ф. (2009) Аспекти масової комунікації: Часть I. Інформація і комунікація: Монографія. Київ: ЦВП.
2. Іванов В.Ф. (2009) Аспекти масової комунікації: Часть II. Масова комунікація: Монографія. Київ: ЦВП.
3. Іванов В.Ф. (2009) Аспекти масової комунікації: Часть III. Теорії і моделі масової комунікації: Монографія. Київ: ЦВП.
4. Корнєєв В. М. (2016) Актуальний стан і перспективи розвитку наукових досліджень соціальних комунікацій в Україні: Монографія. Київ : СПД Паливода.
5. Корнєєв В.М. (2016) Актуальні напрямки досліджень медіадіяльності в українській науці про соціальні комунікації. Science and Education a NewDimension. Philology: Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe. Budapest. Issue 76.
6. Kornieiev Vitalii (2016) Designing Of Communication Media As Political And Legal / Vitalii Kornieiev // Evropsky politicky a pravni diskurz. Praha. Issue 1. Volume 3.
7. Корнєєв В.М.(2015). Дослідження комунікаційного простору в науці про соціальні комунікації. Наукові записки інституту журналістики. Т. 59.
8. Kornieiev Vitalii (2016) Features of presentation of political and legal reality in social communicational scientific discourse. Evropsky politicky a pravni diskurz. Praha. Issue 6. Volume 2.
9. Корнєєв В.М., Скотникова Т.В. (2015) Моделювання як технологія сучасного наукового пошуку. Діалог: медіа студії. Вип. 20.
10. Різун В.В. (2008) Теорія масової комунікації. Київ: «Просвіта».
11. Соколов А. В. (2002) Общая теория социальной коммуникации. СПб. : Изд-во Михайлова.

9.1. Рекомендований інформаційний ресурс:

Науково-методологічна комісія з журналістики та інформації: Спеціалізовані вчені ради. Режим доступу: http://journ.univ.kiev.ua/NMK/?page_id=7